EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 30.9.2025.
COM(2025) 557 final

KOMISIJAS ZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI

Kopsavilkuma ziņojums par to, kā 2020.-2022. gada periodā darbojusies Regula (ES) Nr. 649/2012 par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu (pārskats)

{SWD(2025) 278 final}

Izmantotie saīsinājumi

Aģentūra	Eiropas Ķimikāliju aģentūra (*ECHA*)
BR	Biocīdu regula
CLP regula	Klasificēšanas, marķēšanas un iepakošanas regula
KN	Kombinētā nomenklatūra
CUS	Muitas savienība un statistika
DNA	Izraudzītā valsts iestāde
ECHA	Eiropas Ķimikāliju aģentūra
ePIC	Regulas (ES) Nr. 649/2012 piemērošanai izmantotā lietotne
ES	Eiropas Savienība
FRA	Galīgā reglamentējošā darbība
IT	Informācijas tehnoloģija
NEA	Nacionālā izpildes panākšanas iestāde
ESAO	Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācija
OV	Eiropas Savienības Oficiālais Vēstnesis
PIC	Iepriekš norunāta piekrišana
NOP	Noturīgs organiskais piesārņotājs
PPP regula	Augu aizsardzības līdzekļu regula
REACH regula	Ķimikāliju reģistrēšanas, vērtēšanas, licencēšanas un ierobežošanas regula
RIN	Atsauces identifikācijas numurs
SDS	Drošības datu lapa

1 IEVADS

1.1 *PIC* regula

Ar Regulu (ES) Nr. 649/2012[1] ("*PIC* regula") īsteno Roterdamas Konvenciju par procedūru, saskaņā ar kuru starptautiskajā tirdzniecībā dodama iepriekš norunāta piekrišana ("*PIC* procedūra") attiecībā uz dažām bīstamām ķīmiskām vielām un pesticīdiem. Regulas mērķis ir veicināt atbildības dalīšanu un sadarbību bīstamo ķīmisko vielu starptautiskajā apritē un aizsargāt cilvēku veselību un vidi no iespējama kaitējuma, atvieglojot informācijas apmaiņu par bīstamu ķīmisko vielu īpašībām, ES paredzot lēmumu pieņemšanas procesu par šādu ķīmisko vielu importu un eksportu un izplatot lēmumus konvencijas pusēm un citām valstīm.

PIC regulu piemēro ķīmiskajām vielām, kas uzskaitītas Roterdamas konvencijas III pielikumā, un rūpnieciskajām ķīmiskajām vielām (ko izmanto profesionāļi un patērētāji) un pesticīdiem (arī biocīdiem), kuri veselības vai vides apsvērumu dēļ ar ES tiesību aktiem ir aizliegti vai stingri ierobežoti. Regulā noteiktās prasības ir stingrākas par konvencijas prasībām, jo regula aptver eksportu uz visām valstīm un importējošās valsts piekrišanu prasa par daudz plašāku ķīmisko vielu loku nekā konvencija. Turklāt eksporta prasības attiecas arī uz dažiem maisījumiem, kas satur uzskaitītās ķīmiskās vielas.

Saskaņā ar *PIC* regulu uz eksportu attiecas dažādas prasības, kas atkarīgas no tā, kurā I pielikuma daļā ķīmiskās vielas iekļautas: par I pielikuma 1. daļā uzskaitītajām ķīmiskajām vielām ir jāsniedz paziņojums par eksportu importējošajai valstij, savukārt par I pielikuma 2. un 3. daļā uzskaitītajām ķīmiskajām vielām ir jāsniedz paziņojums par eksportu un jāsaņem importējošās valsts nepārprotama piekrišana, ja vien uz tām neattiecas konvencijā paredzētā *PIC* procedūra un tās netiek eksportētas uz konvencijas pusi, kas ir devusi pozitīvu atbildi par importu. Šie pienākumi attiecas arī uz maisījumiem, kuri satur regulas I pielikumā uzskatītās vielas tādā koncentrācijā, kādā kļūst piemērojami Klasificēšanas, marķēšanas un iepakošanas (*CLP*) regulā (Regula (EK) Nr. 1272/2008)[2] noteiktie marķēšanas pienākumi, un arī uz dažiem izstrādājumiem.

PIC regula Komisijai uzliek arī pienākumu informēt Konvencijas sekretariātu par galīgām reglamentējošām darbībām attiecībā uz ķīmiskajām vielām, kas kādā konvencijas lietojuma kategorijā (rūpnieciskas ķīmiskās vielas vai pesticīdi) ir aizliegtas vai stingri ierobežotas un kas ir uzskaitītas *PIC* regulas I pielikuma 2. daļā. Šo procesu sauc par *FRA* paziņojuma sniegšanu, un tas ir pamats ķīmisko vielu iekļaušanai konvencijas III pielikumā.

Attiecībā uz ķīmiskajām vielām, kas uzskaitītas I pielikuma 3. daļā (kura atbilst konvencijas III pielikumam), Komisija ES vārdā, pamatojoties uz pilnvarām, kas tai piešķirtas ar *PIC* regulu, sagatavo lēmumu par importu, kurā norāda, vai un kādos apstākļos konkrēto ķīmisko vielu var importēt ES. To nosūta Konvencijas sekretariātam.

1.2 Ziņošanas kārtība

PIC regulas 22. pantā ir noteikts, ka Komisijai reizi trijos gados ir jāziņo par darbībām, ko tā veikusi saskaņā ar regulu, un ir jāsagatavo kopsavilkuma ziņojums, tajā iekļaujot:

---

[1] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 649/2012 (2012. gada 4. jūlijs) par bīstamo ķīmisko vielu eksportu un importu, OV L 201, 27.7.2012., 60.–106. lpp. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2012/649/oj.

[2] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 1272/2008 (2008. gada 16. decembris) par vielu un maisījumu klasificēšanu, marķēšanu un iepakošanu un ar ko groza un atceļ Direktīvas 67/548/EEK un 1999/45/EK un groza Regulu (EK) Nr. 1907/2006, OV L 353, 31.12.2008., 1.–1355. lpp. https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2008/1272/oj.

- dalībvalstu saskaņā ar 22. panta 1. punktu iesniegto informāciju par to, kā darbojas regulā paredzētās procedūras, arī muitas kontroles, pārkāpumu, sankciju un korektīvo darbību procedūras;
- Aģentūras saskaņā ar 22. panta 1. punktu iesniegto informāciju par to, kā darbojas regulas procedūras.

Šis ir trešais šāds ziņošanas cikls un aptver laikposmu no 2020. līdz 2022. gadam. Tiešsaistes ziņošanas anketa dalībvalstīm tika darīta pieejama 2024. gada 28. martā, un tās aizpildīšanas termiņš bija 2024. gada 10. maijs. Visi ziņojumi tika iesniegti līdz 2024. gada 28. jūnijam. Aģentūra savu ziņojumu par *PIC* regulas procedūru darbību laikposmā no 2020. līdz 2022. gadam[3] publicēja 2023. gada oktobrī.

Šis ziņojums ir pārskats par kopsavilkuma ziņojumu, kurā aplūkota *PIC* regulas īstenošana laikposmā no 2020. līdz 2022. gadam.

2 *PIC* REGULAS PĀRVALDĪBA

2.1 Komisija, Aģentūra un izraudzītās valstu iestādes uzskata, ka to darbības *PIC* regulas īstenošanā turpina tikt koordinētas iedarbīgi.

Valsts līmenī katra dalībvalsts izraugās valsts iestādi (*DNA*), kas veic *PIC* regulā paredzētās administratīvās funkcijas. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā dalībvalstis uzskatīja, ka koordinācija starp *DNA* un Komisiju un starp *DNA* un Aģentūru ir bijusi apmierinoša.

Komisija uzskatīja, ka sadarbība ar *DNA* un Aģentūru ir bijusi apmierinoša gan attiecībā uz regulāru informācijas apmaiņu pārskata periodā, gan attiecībā uz apspriešanos divreiz gadā notiekošajās *PIC* sanāksmēs.

Aģentūra ziņoja, ka tā ir turpinājusi labi sastrādāties ar *DNA*, ka koordinācija ar Komisiju kopumā ir bijusi apmierinoša un ka darba paredzamība un plānošana ir uzlabojusies.

2.2 Resursu trūkums apdraud īstenošanas iedarbīgumu un kavē uzlabojošas un izpildi panākošas darbības.

Resursi, kas Komisijai un *ECHA* atvēlēti *PIC* regulas īstenošanai, ir saglabājušies tādā pašā līmenī kā iepriekšējā pārskata periodā.

Šajā periodā Aģentūra apstrādājusi mazāku skaitu paziņojumu par eksportu. Tomēr Aģentūras *PIC* komandas kopējā ar apstrādi saistītā darba slodze joprojām bija liela, jo ir palielinājies citu apstrādes un saistīto uzdevumu skaits un citstarp ievērojami audzis tehniskā/regulatīvā atbalsta pieprasījumu skaits.

Tā kā iesniegumu skaits ir liels un aizvien pieaug, Aģentūra turpināja ieguldīt cilvēkresursus un finanšu resursus *ePIC* lietotnes uzturēšanā un uzlabošanā – bieži pēc *DNA* lūguma –, kā arī Aģentūras procesos un regulas īstenošanas veidos.

Saskaņā ar *PIC* regulu izraudzītās valstu iestādes ziņoja, ka *PIC* regulas īstenošanai atvēlēto resursu apjoms bijis no 0,05 līdz 3,25 pilnslodzes ekvivalentiem (*FTE*). To dalībvalstu skaits, kuras ziņoja, ka nacionālajām izpildes panākšanas iestādēm pietiek resursu, lai izpildītu savus pienākumus, kas paredzēti saskaņā ar regulu, ir samazinājies līdz 12, salīdzinot ar 15 iepriekšējā pārskata periodā un 18 pirmajā pārskata periodā. Līdzīgi, 10 dalībvalstis salīdzinājumā ar 8

[3] *ECHA (2023) Report on the operation of the Prior Informed Consent (PIC) Regulation*. ECHA-23-R-11-EN, https://echa.europa.eu/documents/10162/18272234/report_pic_art_22_2023_en.pdf.

dalībvalstīm iepriekšējā pārskata periodā un 7 dalībvalstīm pirmajā pārskata periodā norādīja, ka tām resursu nepietiek.

3 *PIC* REGULAS I UN V PIELIKUMA ATJAUNINĀŠANA

3.1 Atjaunināta informācija I pielikumā

Saskaņā ar 23. pantu Komisijai I pielikumā iekļautais ķīmisko vielu saraksts vismaz vienreiz gadā būtu jāpārskata, pamatojoties uz izmaiņām ES tiesību aktos, galvenokārt *REACH* regulā[4], BR[5] un *PPP* regulā[6], kā arī uz konvencijas izmaiņām. *PIC* regulas pielikumus groza ar Komisijas pieņemtiem deleģētajiem aktiem.

Pārskata periodā I pielikumā pievienotas 48 vielas, 44 no tām iekļautas I pielikuma 1. un 2. daļā. No tām 35 vielas iekļautas tāpēc, ka tās bija aizliegtas saskaņā ar *PPP* regulu, 1 – tāpēc, ka tā nav apstiprināta lietošanai biocīdos saskaņā ar Biocīdu regulu, 6 – *REACH* regulas ierobežojuma dēļ (3 vielas publiskai lietošanai, 3 – profesionālai lietošanai) un 2 vielas ierobežotas saskaņā ar NOP regulu. I pielikuma 3. daļā sakarā ar iekļaušanu konvencijas III pielikumā tika pievienotas četras vielas. Turklāt ir atjaunināti *PIC* regulas I pielikumā uzskaitītie ES kombinētās nomenklatūras kodi.

Saskaņā ar regulas 11. pantu Komisijai rakstiski jāinformē konvencijas sekretariāts par I pielikuma 2. daļā uzskaitītajām ķīmiskajām vielām, par kurām ir jāsniedz *PIC* paziņojums. Pārskata periodā sekretariātam iesniegts 31 *FRA* paziņojums.

3.2 Atjaunināta informācija V pielikumā

PIC regulas V pielikuma 1. daļas grozījumus (ķīmiskās vielas, uz kurām attiecas eksporta aizliegums) nosaka vielas iekļaušana NOP regulas I pielikumā[7]. Pārskata periodā V pielikuma 1. daļā pievienotas piecas vielas.

PIC regulas V pielikuma 2. daļā ir uzskaitītas citas ķīmiskās vielas, kas nav NOP, uz kurām attiecas eksporta aizliegums. Pārskata periodā pielikuma 2. daļā tika iekļauti konkrēti maisījumi, kas satur dzīvsudrabu vai dzīvsudraba savienojumus, un daži dzīvsudrabu saturoši produkti.

4 *PIC* REGULAS PIEMĒROŠANA

4.1 *DNA* un Aģentūra ir turpinājušas uzlabot informētību un atbalstu eksportētājiem un importētājiem, tādējādi veicinot atbilstību.

Divdesmit četras dalībvalstis ziņoja, ka ir veikušas izpratnes veicināšanas un informēšanas pasākumus, it īpaši sniedzot informāciju tiešsaistē. Gandrīz visas dalībvalstis, kas šādus pasākumus veikušas, uzskatīja, ka tas ir uzlabojis eksportētāju un importētāju atbilstību.

Aģentūra ir turpinājusi sniegt informāciju un atbalstu eksportētājiem un importētājiem savā tīmekļa vietnē, iknedēļas e-jaunumos, informatīvajā biļetenā, sociālajos medijos, iekšējā

---

[4] Regula (EK) Nr. 1907/2006, kas attiecas uz ķimikāliju reģistrēšanu, vērtēšanu, licencēšanu un ierobežošanu (*REACH*), http://data.europa.eu/eli/reg/2006/1907/oj.

[5] Regula (ES) Nr. 528/2012 par biocīdu piedāvāšanu tirgū un lietošanu, http://data.europa.eu/eli/reg/2012/528/oj.

[6] Regula (EK) Nr. 1107/2009 par augu aizsardzības līdzekļu laišanu tirgū, http://data.europa.eu/eli/reg/2009/1107/oj.

[7] Regula (ES) 2019/1021 par noturīgiem organiskajiem piesārņotājiem, OV L 169, 25.6.2019., 45.–77. lpp., http://data.europa.eu/eli/reg/2019/1021/oj.

ziņapmaiņā *ePIC* lietotnē un izmantojot palīdzības dienestu. Turklāt tā uzlabojusi *ePIC* lapu izmantojamību[8].

Citi Aģentūras pasākumi ietvēruši informētības veicināšanas kampaņas eksportētājiem, dažādu informatīvo pasākumu rīkošanu un vadlīniju publicēšanu par Apvienotās Karalistes izstāšanos no ES un par Ziemeļīrijas protokolu, lai informētu uzņēmumus par to pienākumiem saskaņā ar *PIC* regulu pēc *Brexit*[9].

4.2 To paziņojumu par eksportu skaita kāpums, kurus apstrādā *DNA* un *ECHA*, ir izlīdzinājies, bet dalībvalstu apstrādāto paziņojumu skaits joprojām būtiski atšķiras.

Paziņojumi par eksportu ir instruments, ko valstis izmanto, lai apmainītos ar informāciju par aizliegtām vai stingri ierobežotām ķīmiskām vielām. ES bāzētajiem eksportētājiem paziņojums par eksportu savas valsts *DNA* jāiesniedz tad, ja viņi plāno eksportēt regulas I pielikuma 1. daļā uzskaitītas ķīmiskās vielas. Kad *DNA* šo paziņojumu ir pārbaudījusi un pieņēmusi, to pārsūta Aģentūrai, kas to verificē un pārsūta importējošās valsts *DNA*. Ja netiek saņemts saņemšanas apstiprinājums, Aģentūra paziņojumu nosūta atkārtoti.

Visa procedūra tiek īstenota, izmantojot *ePIC*, un eksportētājiem ir jāizmanto pieejamā paziņojuma veidne. Dažos eksporta gadījumos, kas ir atbrīvoti no regulas piemērošanas vai no prasības iesniegt paziņojumu par eksportu, eksportētājiem no savas valsts *DNA* ir jāpieprasa īpašs *RIN*, kas jānorāda muitas deklarācijā, lai atvieglotu muitošanu.

No 2014. līdz 2019. gadam paziņojumu par eksportu un īpašā *RIN* pieprasījumu skaits ir pastāvīgi kāpis, bet pašreizējā pārskata periodā bija vērojamas izlīdzināšanās pazīmes (1. att.).

1. attēls. Kopskaits gadā: a) *DNA* pieņemtie un Aģentūrai pārsūtītie paziņojumi par eksportu; b) *DNA* pieņemtie īpašā *RIN* pieprasījumi

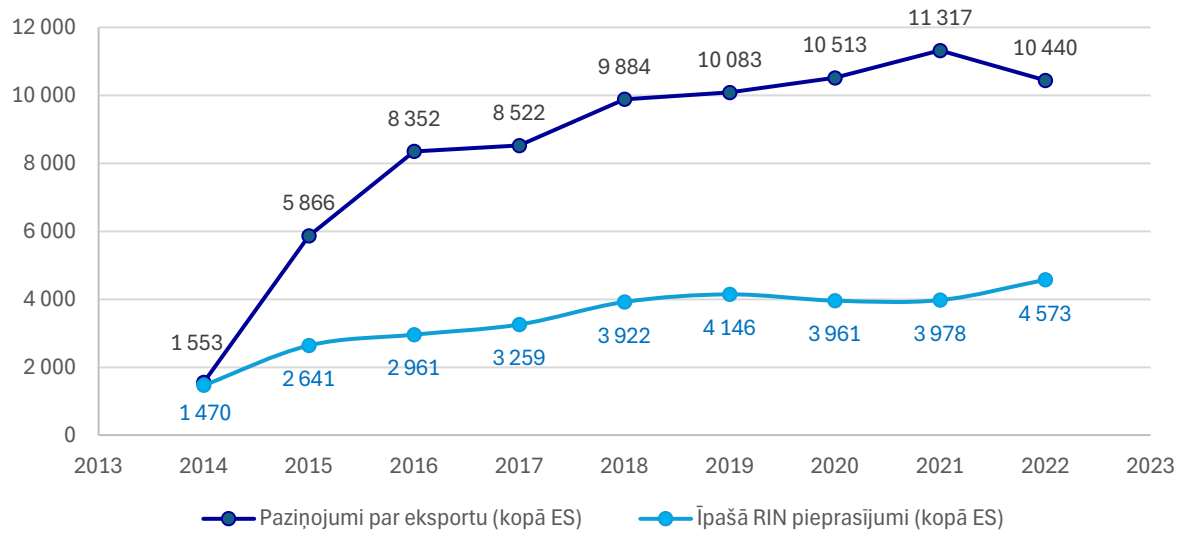

Tāpat kā iepriekš paziņojumi par eksportu dažādās dalībvalstīs apstrādāti būtiski atšķirīgā skaitā (2. att.).

[8] https://echa.europa.eu/support/dossier-submission-tools/epic.

[9] https://echa.europa.eu/advice-to-companies-q-as/pic (*Brexit*) un https://echa.europa.eu/advice-to-companies-q-as/northern-ireland.

2. attēls. Pārskata periodā *DNA* pieņemtie un Aģentūrai nosūtītie paziņojumi par eksportu (kopskaits)

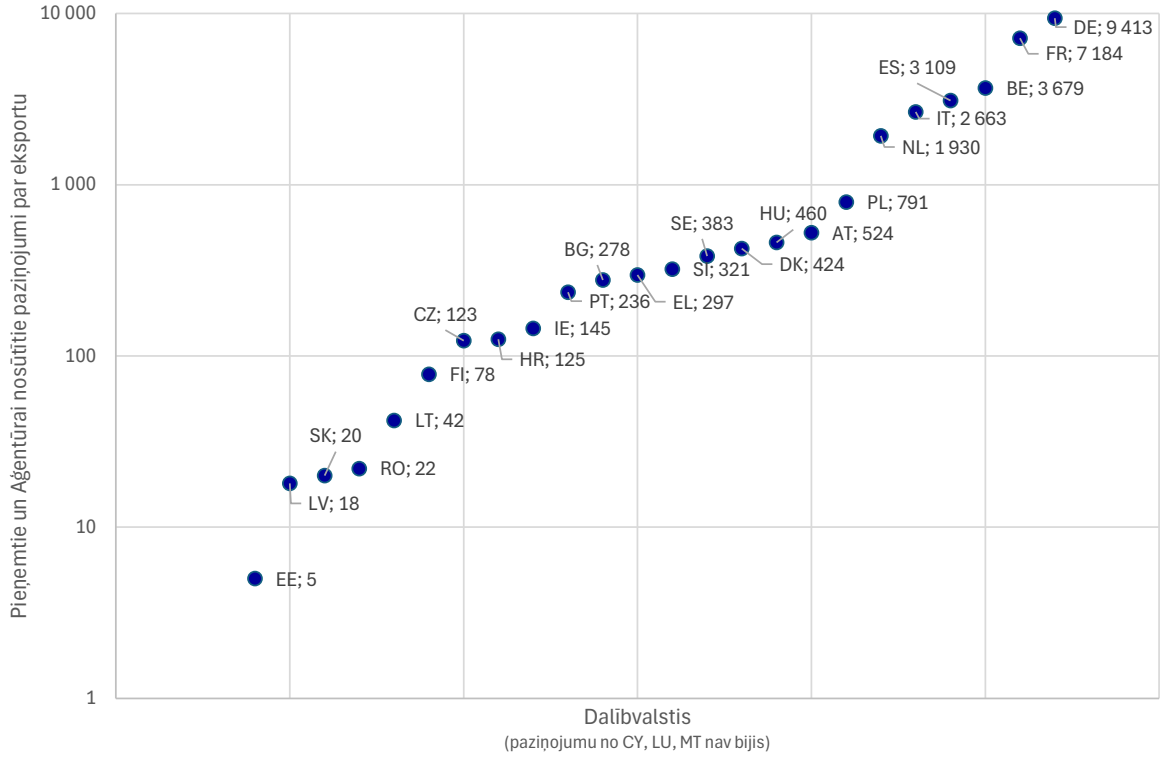

Šajā pārskata periodā 21 dalībvalsts ir apstrādājusi vairāk paziņojumu par eksportu nekā iepriekšējā pārskata periodā. Apstrādāto paziņojumu skaits visvairāk palielinājies Beļģijā (+ 1660), seko Nīderlande (+ 901), Vācija (+ 768) un Spānija (+ 726).

Dalībvalstu apstrādāto īpašā *RIN* pieprasījumu skaits bijis ļoti atšķirīgs. Joprojām vislielāko pieprasījumu skaitu saņēmušas Vācija, Beļģija un Francija.

4.3 To paziņojuma par eksportu veidlapu skaits, kas aizpildītas nepareizi un tāpēc jāiesniedz atkārtoti, ir samazinājies, bet joprojām ir liels.

Pārskata periodā dalībvalstis pieprasījušas atkārtoti iesniegt 3010 paziņojumus par eksportu salīdzinājumā ar 5889 paziņojumiem iepriekšējā periodā un 2904 paziņojumiem periodā vēl pirms iepriekšējā perioda. Galvenie iemesli bija informācijas prasību neievērošana un problēmas saistībā ar paziņojumam par eksportu pievienoto *SDS*.

Pārskata periodā Aģentūra pieprasījusi atkārtoti iesniegt 1760 paziņojumus par eksportu – mazāk, salīdzinot ar 2758 paziņojumiem iepriekšējā periodā. Līdzīga tendence ir vērojama arī attiecībā uz atkārtoti iesniegtiem paziņojumiem, ko pieprasījušas *DNA*.

Pārskata periodā dalībvalstis noraidījušas 738 paziņojumus par eksportu (iepriekšējā periodā noraidīti 544 paziņojumi). *DNA* ziņo, ka galvenās grūtības, ar kurām saskārušies eksportētāji, bijušas ar KN vai *CUS* kodu un ar eksportu tieši saistītās informācijas (piemēram, importētāja kontaktinformācijas) pieejamību, kur konstatētie uzlabojumi bijuši nelieli vai nav bijuši nekādi, un ar importētājvalstī paredzēto ķīmiskās vielas lietojumu, kur bijuši vērojami būtiski uzlabojumi.

Būtisks stāvokļa uzlabojums konstatēts arī saistībā ar ziņotajām grūtībām, kas saistītas ar galīgo reglamentējošo darbību kopsavilkumu un iemesliem, spēkā stāšanās datumu un informāciju par ES veikto galīgo reglamentējošo darbību.

4.4 No trešām valstīm saņemto paziņojumu par eksportu skaits ir palielinājies.

Saskaņā ar 9. pantu Aģentūrai no trešām valstīm saņemtie paziņojumi par eksportu ir jādara pieejami savā datubāzē, jāapstiprina to saņemšana eksportētājvalsts *DNA* un jāiesniedz kopija tās dalībvalsts (dalībvalstu) *DNA*, kas saņem attiecīgo importu.

Pašreizējā pārskata periodā Aģentūra saņēmusi 1863 paziņojumus no trešām valstīm (iepriekšējā periodā saņemts 1371 paziņojums) . Pēc apsīkuma 2020. gadā paziņojumu skaits līdz 2022. gadam palielinājies vairāk nekā divas reizes.

4.5 *DNA* ziņošana par ķīmisko vielu eksportu un importu ir kļuvusi efektīvāka, taču to joprojām varētu uzlabot.

Regulas 10. pantā ir noteikts, ka eksportētājiem un importētājiem ir jāinformē *DNA* par to, cik daudz regulas I pielikumā uzskaitīto ķīmisko vielu iepriekšējā gadā eksportēts uz trešām valstīm vai importēts no tām. Eksportētājiem ir jānorāda *DNA* arī katra importētāja nosaukums un adrese. Savukārt *DNA* šī informācija katru gadu jānodod Aģentūrai, kas pēc tam minētos datus agregē ES līmenī un dara tos publiski pieejamus[10].

Aģentūras un *DNA* sniegtā informācija liecina, ka 10. pantā paredzētais ziņošanas process darbojas sekmīgi. Septiņas dalībvalstis ziņojušas par novēlotu informācijas saņemšanu no eksportētājiem un 9 dalībvalstis – par novēlotu informācijas saņemšanu no importētājiem (salīdzinājumā ar 5 dalībvalstīm iepriekšējā pārskata periodā). Paziņotajos daudzumos ir konstatēts vairāk kļūdu, arī tāpēc, ka Aģentūra, *ePIC* iebūvētajā ziņošanas funkcijā iekļaujot brīdināšanu par potenciāli kļūdainiem daudzumiem, ir šo funkciju uzlabojusi. Lai palīdzētu *DNA* pārbaudīt nozares ziņojumus un sagatavot agregētu savas valsts ziņojumu par eksportēto un importēto ķīmisko vielu daudzumu, Aģentūra ir sagatavojusi arī kontrolsarakstu. Tomēr atšķirībā no iepriekšējiem diviem pārskata periodiem Aģentūra ir konstatējusi kavēšanos ar dažu *DNA* ziņojumu iesniegšanu.

4.6 ES lēmumi par importēšanu pieņemti attiecībā uz piecām vielām, kas uzskaitītas Roterdamas konvencijas III pielikumā.

Saskaņā ar konvencijas 10. pantu pusēm attiecībā uz katras jaunas III pielikumā iekļautas ķīmiskās vielas importēšanu jāpieņem lēmums un tas jāiesniedz sekretariātam. Saskaņā ar *PIC* regulas 13. pantu ES lēmumu par importēšanu pieņem ar Komisijas īstenošanas aktu, ko saskaņā ar konsultāciju procedūru iesniedz *REACH* komitejai uz atzinuma saņemšanu.

Pārskata periodā Komisija pieņēmusi vienu īstenošanas lēmumu, ar kuru tika pieņemti jauni lēmumi par divu vielu importēšanu un grozīti lēmumi par trīs citām vielām.

4.7 Trešo valstu atbildes uz nepārprotamas piekrišanas pieprasījumiem joprojām ir retas, bet to skaits turpina pieaugt, un uzlabotās sistēmas un laba koordinācija starp Aģentūru un *DNA* ir atstājusi pozitīvu ietekmi.

Regulas 14. pantā noteikts, ka eksportēt I pielikuma 2. vai 3. daļā uzskaitītās ķīmiskās vielas drīkst tikai tad, ja saņemta nepārprotama importējošās valsts piekrišana. Tomēr eksportētāja valsts *DNA*, izskatot katru gadījumu atsevišķi un apspriežoties ar Komisiju, var nolemt no šīs prasības atteikties, ja ķīmisko vielu, kas uzskaitīta 2. daļā, eksportē uz ESAO valsti vai ja 60 dienu laikā netiek saņemta atbilde no importējošās valsts un izpildās konkrēti nosacījumi.

Pašreizējā pārskata periodā 19 dalībvalstis, izskatot nepārprotamas piekrišanas pieprasījumus, ir apstrādājušas kopumā 7233 pieprasījumus, un tas ir vairāk nekā iepriekšējā perioda

[10] *ECHA*, gada ziņojumi par *PIC* eksportu un importu: https://echa.europa.eu/regulations/prior-informed-consent/annual-reporting-on-pic-exports-and-imports.

5058 pieprasījumi un 3362 pieprasījumi periodā pirms tā. Apstrādāto pieprasījumu skaits 13 dalībvalstīs bija lielāks nekā iepriekšējā periodā (3. att.).

3. attēls. Pašreizējā periodā dalībvalstu apstrādāto nepārprotamas piekrišanas pieprasījumu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu un par valstīm, kurās izmaiņas ir vislielākās (% iekavās).

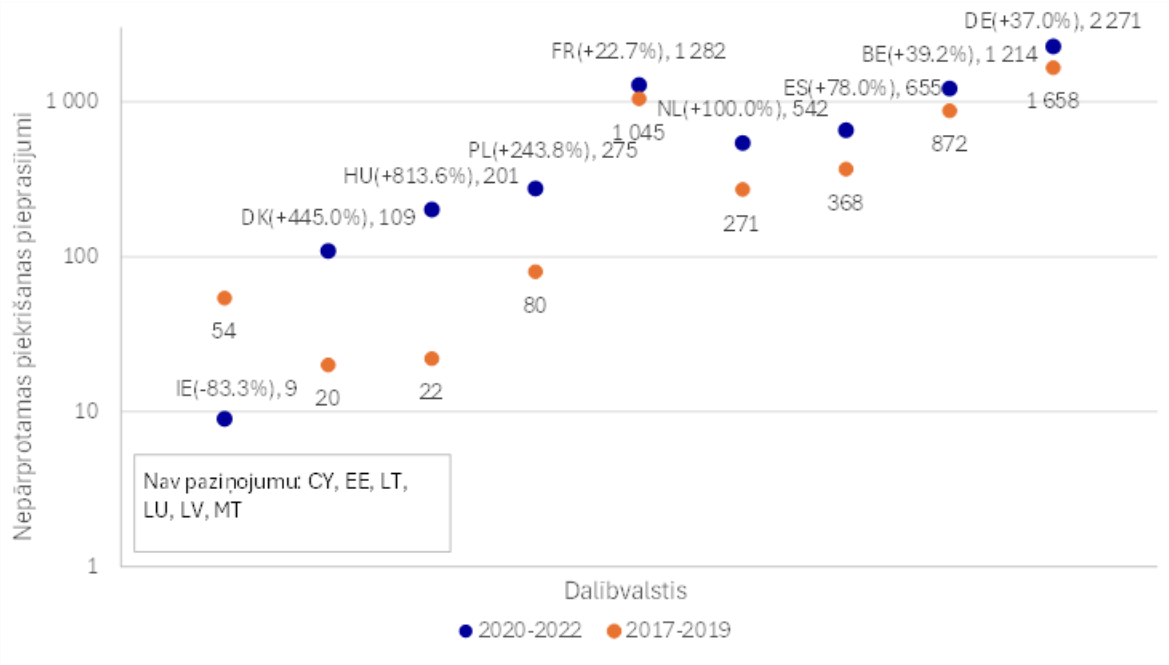

Desmit dalībvalstis ziņojušas par grūtībām nepārprotamas piekrišanas procedūras īstenošanā, un tas ir par 3 vairāk nekā iepriekšējā pārskata periodā. Galvenā problēma joprojām bijusi saziņa ar importētājvalstu *DNA*. No 7233 nepārprotamas piekrišanas pieprasījumiem atbilde saņemta 58 % gadījumu, un tas ir nedaudz vairāk nekā 54 % iepriekšējā periodā.

Tāpat kā iepriekš Aģentūra uzskata, ka šis process darbojas raiti un sadarbība ir efektīva. Saskaņā ar *DNA* atsauksmēm, interpretējot atbildes, visgrūtāk ir noteikt derīguma termiņu un dažus īpašus ierobežojumus (t. i., *RIN* specifiskumu, eksportētāja specifiskumu).

Vienpadsmit dalībvalstīm salīdzinājumā ar 8 dalībvalstīm iepriekšējā periodā un 6 dalībvalstīm periodā pirms tā bija jāizlemj, vai I pielikuma 2. daļā uzskaitīto ķīmisko vielu eksportam uz ESAO valstīm ir vajadzīga nepārprotama piekrišana. Neviena dalībvalsts nav ziņojusi par grūtībām ar šā lēmuma pieņemšanu.

Piecpadsmit dalībvalstis salīdzinājumā ar 13 dalībvalstīm iepriekšējā periodā un 11 dalībvalstīm periodā pirms tā ir saņēmušas atbrīvojuma pieprasījumus saskaņā ar 14. panta 7. punktu. Atbrīvojuma pieprasījumu skaits ir palielinājies no 571 iepriekšējā periodā līdz 1328 pieprasījumiem pašreizējā periodā. Tikai viena dalībvalsts ziņojusi par grūtībām ar atbrīvojuma procedūras īstenošanu.

Komisija uzskata, ka atbrīvojuma procedūra kopumā darbojas raiti, un secina, ka sadarbība ar *DNA* ir laba. Arī Aģentūra uzskata, ka process kopumā norit raiti un ir novērstas dažas nepilnības, par kurām ziņots iepriekšējos periodos.

Desmit dalībvalstis ziņojušas par gadījumiem, kad eksports atļauts, kamēr vēl nebija atbildes uz jaunu nepārprotamas piekrišanas pieprasījumu saskaņā ar 14. panta 8. punktu. Kopējais lietu skaits bija 181, salīdzinot ar 569 lietām iepriekšējā pārskata periodā. Aģentūra ziņoja, ka grūtību nav bijis, un tas ir ievērojams uzlabojums salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu. Galvenokārt tas bija saistīts ar *ePIC* funkcionalitātes uzlabojumiem.

4.8 Bijis mazāk gadījumu, kad nav ievērotas informācijas prasības attiecībā uz eksportētajām ķīmiskajām vielām.

Regulas 17. pantā noteikts, ka eksportētās ķīmiskās vielas ir jāiepako un jāmarķē saskaņā ar attiecīgajiem ES noteikumiem, ja vien importējošā valsts neprasa rīkoties citādi. Katram importētājam kopā ar eksportēto ķīmisko vielu ir jānosūta *SDS,* kas atbilst *REACH* regulas II pielikuma prasībām.

Tikai 3 dalībvalstis ziņojušas par atbilstības problēmām (salīdzinājumā ar 6 dalībvalstīm iepriekšējā periodā) attiecībā uz informāciju, kas jāpievieno eksportētajām ķīmiskajām vielām.

4.9 Visās dalībvalstīs ir izveidotas kontroles un izpildes panākšanas sistēmas, bet mazāks skaits dalībvalstu ziņo par pieņemtu izpildes panākšanas stratēģiju.

Visas dalībvalstis ir izraudzījušās iestādes, kas atbild par regulas izpildi attiecībā uz I pielikumā uzskaitīto ķīmisko vielu importa un eksporta kontroli saskaņā ar 18. pantu. Visās dalībvalstīs, izņemot vienu, tas ir saistīts ar muitu, un lielākajā daļā dalībvalstu ir iesaistīta arī vides/veselības inspekcija.

Divpadsmit dalībvalstīm ir izpildes panākšanas stratēģija salīdzinājumā ar 16 dalībvalstīm iepriekšējā periodā. Dažās dalībvalstīs stratēģijas nebija tāpēc, ka izpildes panākšana jau ir ieviesta un turpmāka attīstība nav nepieciešama. Divpadsmit dalībvalstis nodrošina regulāru apmācību inspektoriem, un dažas reizumis iekļauj *PIC* regulas tematu vispārējā apmācībā par tiesību aktiem ķīmisko vielu jomā. Regulāra apmācīšana kopumā ir gājusi mazumā, un pirmo reizi dažas dalībvalstis norādījušas, ka apmācība nav notikusi resursu trūkuma vai finansiālu ierobežojumu dēļ.

Septiņpadsmit dalībvalstis ziņo, ka šajā periodā ir veikušas eksporta kontroles, un 12 dalībvalstis ziņojušas par importa kontroli. Tāpat kā iepriekš tika konstatēti tikai daži pārkāpumi. *DNA* atsauksmes par foruma darbību lielākoties bija labvēlīgas.

To dalībvalstu skaits, kas norādījušas, ka to izpildes panākšanas iestādēm ir pietiekami resursi, lai izpildītu savus pienākumus, kas paredzēti saskaņā ar regulu, no 15 iepriekšējā periodā samazinājies līdz 12 pašreizējā periodā. Desmit dalībvalstis (salīdzinājumā ar 8 dalībvalstīm iepriekšējā periodā) norādījušas, ka tām nav pietiekamu finanšu resursu un/vai cilvēkresursu.

4.10 Lai gan izpildes panākšanas darbības dažās dalībvalstīs ir pastiprinājušās, arvien retāki ir pārkāpumi, par kuriem piemēro sodus.

Veikto izpildes panākšanas darbību veidi lielā mērā bijuši tādi paši kā iepriekšējā periodā (4. att.). Tomēr salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu dokumentu pārbaudes veikušas vēl 4 dalībvalstis (80 %) un vēl 3 dalībvalstis veikušas proaktīvas/kārtējās inspekcijas. Vairāk nekā puse veikusi izmeklēšanas vai reaģējošas vai proaktīvas inspekcijas, un nedaudz mazāk nekā puse ziņo, ka ir veiktas inspekcijas vai pārbaudes uz vietas.

4. attēls. Dalībvalstīs veiktās izpildes panākšanas darbības

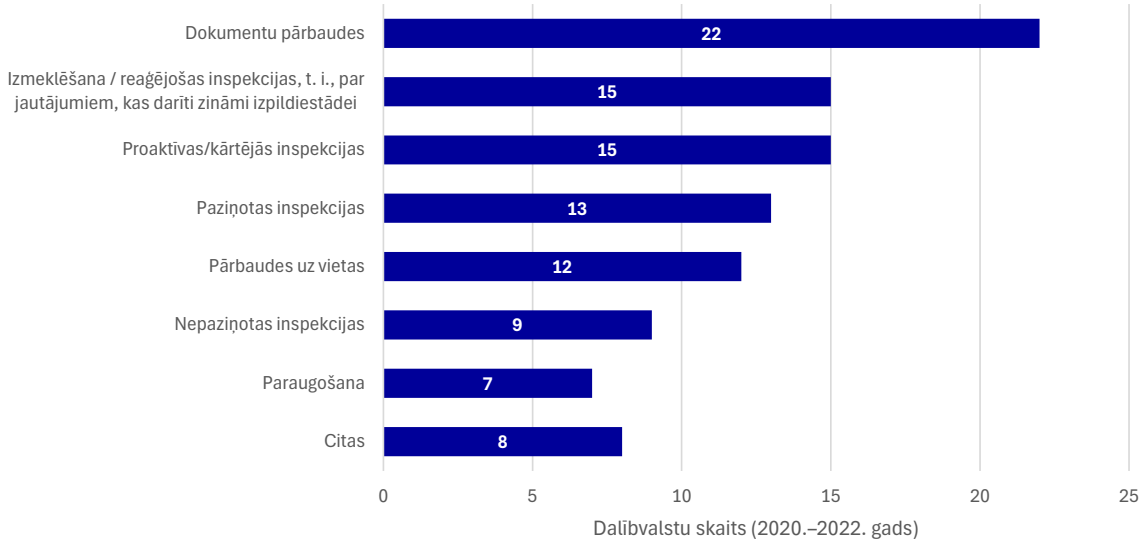

Pārskata periodā kopumā veiktas 93 691 eksporta kontroles, un tas ir vairāk nekā iepriekšējā perioda 9132 kontroles un 6474 kontroles periodā pirms tā. Šis būtiskais pieaugums galvenokārt ir saistīts ar Bulgārijas veiktajām dokumentu pārbaudēm (40 425) un Spānijas neprecizētajām kontrolēm (42 168) (1. tabula). Attiecībā uz importu veikta 60 421 kontrole, salīdzinot ar 1463 kontrolēm iepriekšējā periodā un 1941 periodā pirms tā. Šis būtiskais palielinājums galvenokārt ir saistīts ar Spānijas veiktajām kontrolēm (58 177). Lielāko daļu pārbaužu vēl aizvien veidojušas muitas kontroles.

1. tabula. To eksporta un importa oficiālo kontroļu kopskaits, kas ietver pārbaudes saskaņā ar *PIC* regulu pārskata periodā (iepriekšējais periods iekavās)

	Muitas veiktās kontroles	Inspektoru veiktās kontroles	Citu struktūru veiktās kontroles
Oficiālās eksporta kontroles	93 308 (8599)	383 (526)	0 (7)
Oficiālās importa kontroles	59 299 (237)	1 082 (1193)	40 (33)

Septiņas dalībvalstis (salīdzinājumā ar 5 dalībvalstīm iepriekšējā pārskata periodā un 3 dalībvalstīm pirmajā pārskata periodā) ziņoja, ka pārkāpumus tās konstatējušas, izmantojot muitas kontroli, bet šo pārkāpumu īpatsvars bija ļoti mazs (aptuveni 0,3 %))[11]. Tāpat kā iepriekšējā pārskata periodā 6 dalībvalstis (salīdzinājumā ar 9 dalībvalstīm pirmajā pārskata periodā) pārkāpumus atklājušas, īstenojot inspektoru veiktas kontroles. Šo pārkāpumu īpatsvars ir augstāks nekā muitas kontrolē (aptuveni 5,4 %)[12].

Lielākā daļa muitas konstatēto pārkāpumu bijuši saistīti ar to, ka nav pienācīgi aizpildīta vienotā administratīvā dokumenta 44. aile (60 pārkāpumi) un nav *RIN* (46 pārkāpumi). Inspektoru konstatēto pārkāpumu galvenā kategorija bija drošības datu lapas noteikumi (35 pārkāpumi) un paziņojuma par ķīmiskās vielas eksportu neesība (20 pārkāpumi).

Sankcijas šajā pārskata periodā tikušas piemērotas par 13 pārkāpumiem 3 dalībvalstīs salīdzinājumā ar 29 pārkāpumiem 3 dalībvalstīs iepriekšējā periodā un 13 pārkāpumiem 4 dalībvalstīs pirmajā periodā.

[11] Tā kā eksporta un importa kontroles var pārklāties, tas ir tikai indikatīvs rādītājs, izmantojams salīdzināšanai.

4.11 Aģentūras tehniskā palīdzība joprojām tikusi vērtēta atzinīgi.

Aģentūra bijusi iesaistīta sadarbības pasākumos, tai skaitā trijos reģionālos darbsemināros, kuru mērķis bija uzlabot Roterdamas konvencijas pušu spējas, divos tīmekļsemināros un seminārā, ko šīs konvencijas sakarā rīkoja, lai atbalstītu dažādus reģionus. Turklāt Aģentūra, izmantojot ES Pirmspievienošanās palīdzības instrumentu, sniegusi atbalstu kandidātvalstīm, lai palielinātu to spējas ķīmisko vielu pārvaldības jomā. Šajā pārskata periodā sadarbības pasākumos nav piedalījusies neviena dalībvalsts.

4.12 *ePIC* lietotāji pārsvarā atzinuši, ka šis IT rīks ir vieglāk lietojams un viņu darbā noderīgs.

Aģentūra ir izstrādājusi un uztur *ePIC* – IT rīku, ko izmanto visas attiecīgās iestādes, arī izpildes panākšanas iestādes un muita, kā arī eksportētāji un importētāji. Nozares *ePIC* lietotāju skaits kopš iepriekšējā perioda ir divkāršojies un nu veido 91 % šā rīka lietotāju.

Šajā periodā *ePIC* tikušas pievienotas jaunas funkcijas un tādējādi ir samazināts apstrādes laiks, procesi padarīti efektīvāki un uzlabota lietu izsekojamība un datu konsekvence un uzticamība. *DNA* kopumā *ePIC* novērtējušas kā lietotājdraudzīgu un noderīgu galveno uzdevumu veikšanā un atzinušas, ka kopš iepriekšējā perioda ir vērojami uzlabojumi (5. att.).

5. attēls. Vai *ePIC* sistēmu *DNA* ir viegli izmantot?

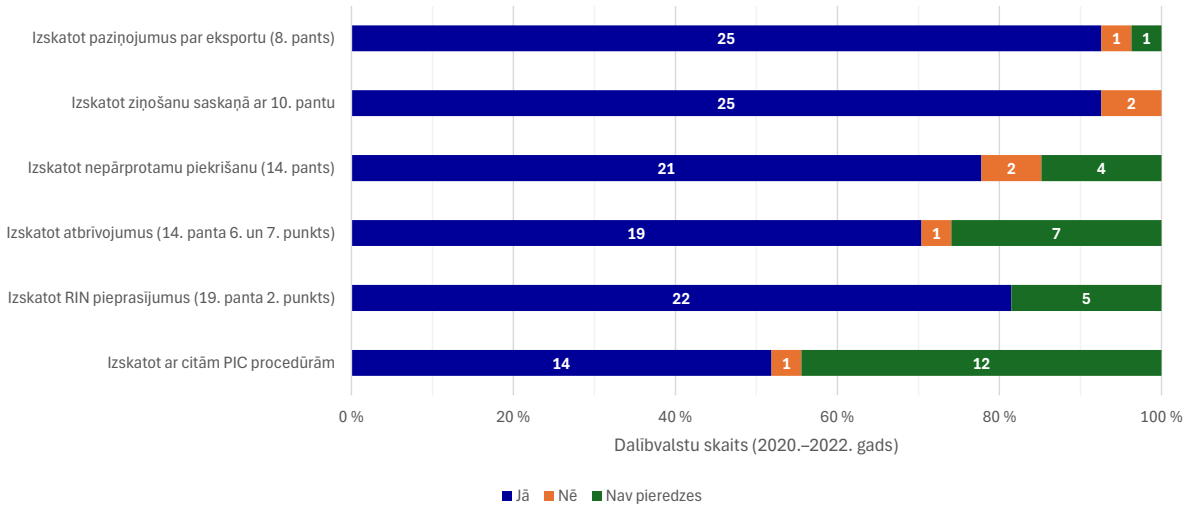

Gan *DNA*, gan Aģentūra ziņojušas, ka nozares atsauksmes par *ePIC* ir galvenokārt labvēlīgas. Izmantojamības pētījumā, ko Aģentūra ievadīja 2022. gada beigās, tikuši izstrādāti vairāki uzlabojumu priekšlikumi, no kuriem daži noteikti par prioritāriem un dažu citu īstenošana plānota vēlākam laikam.

4.13 Informācija un dati par *PIC* regulas īstenošanu ir kļuvuši pieejamāki.

2022. gada novembrī sāka darboties uzlabota *PIC* izplatīšanas platforma, kas izmantota, lai nodrošinātu *PIC* datu izplatīšanas efektivitāti un labāku integrāciju Aģentūras starpregulācijas (*cross-regulation*) izplatīšanas platformā. 2022. gada decembrī tika pievienota informācija par ES atbildēm uz importu saskaņā ar Roterdamas konvenciju[12].

Aģentūra ir publicējusi trīs ziņojumus par tirdzniecību par 2019., 2020. un 2021. gadu saskaņā ar 10. pantu, divus ziņojumus par informācijas apmaiņu par 2018.–2019. gadu un 2020.–

[12] https://echa.europa.eu/eu-import-responses-under-the-rotterdam-convention.

2021. gadu saskaņā ar 20. pantu[13] un ziņojumu par regulas darbību par 2020.–2022. gadu saskaņā ar 22. pantu[14].

5 SECINĀJUMI

Ar *PIC* regulu Roterdamas konvencija ir transponēta ES tiesību aktos. Regulai ir tie paši mērķi, bet tās noteikumi ir stingrāki par konvencijas noteikumiem; nolūks ir nodrošināt augstāku aizsardzības līmeni, jo īpaši jaunattīstības valstīm un pārejas ekonomikas valstīm.

Šis ziņojums atklāj, ka *PIC* regulā noteiktās procedūras un to īstenošana noritējusi raiti, jo īpaši pateicoties efektīvai koordinācijai un sadarbībai starp *DNA*, *ECHA* un Komisiju gan ES iekšējo uzdevumu, gan starptautiskā darba jomā. Tam ir bijusi būtiska nozīme šīs regulas mērķu sasniegšanā.

Eksporta paziņošanas procedūra nodrošinājusi, ka importējošās valstis saņem svarīgu informāciju par ķīmiskām vielām un to eksportu. Gada laikā tiek iesniegts vairāk nekā 10 000 paziņojumu par eksportu, un tas skaidri parāda šīs informācijas apmaiņas mērogu. Aģentūrai un *DNA* tas nozīmē lielu darba slodzi, kurai vajadzīgi atbilstoši personāla resursi. Šajā ziņā būtiska nozīme ir Aģentūras izstrādātās un uzturētās IT lietotnes *ePIC* darbībai.

Tā kā nepārprotamas piekrišanas procedūra ķīmisko vielu eksportā bieži ir standarta procedūra, un tas ir vairāk, nekā prasīts konvencijā, pārskata periodā importējošajām valstīm nosūtīti 7233 nepārprotamas piekrišanas pieprasījumi. Šis lielais pieprasījumu skaits daudzām importētājvalstīm radījis grūtības, un uz 42 % pieprasījumu atbildes netika saņemtas.

PIC regulas piemērošanas jomā ietilpstošo ķīmisko vielu eksportētāji pārsvarā apzinās savus pienākumus un spēj tos izpildīt. *DNA* un Aģentūra sniedz nepieciešamo palīdzību, tādējādi palīdzot samazināt pārkāpumu skaitu. Lai gan muitas iestādes veikušas lielu skaitu eksporta (93 308) un importa (59 299) kontroļu, pārkāpumu īpatsvars bijis ļoti mazs – aptuveni 0,3 %. Inspektoru veiktajās kontrolēs šis rādītājs ir nedaudz augstāks, proti, aptuveni 5,4 %.

Kopumā, lai gan dalībvalstis ir spējušas izpildīt savus pienākumus, tām dažkārt bijis grūti apstrādāt lielo skaitu paziņojumu par eksportu, kas ienāk katra gada beigās, un ievērot termiņus. Aģentūras darbs ir pilnībā atbildis *PIC* regulas prasībām un bijis stingrs pamats attiecīgo procedūru sekmīgajai darbībai. Komisija ir izpildījusi savus pienākumus saskaņā ar *PIC* regulu un pārskata periodā pieņēmusi divas deleģētās regulas, ar kurām I pielikumā iekļautas 48 ķīmiskas vielas, un vienu īstenošanas lēmumu par ES lēmumiem par importu. Papildus tam Komisija ir koordinējusi ES devumu starptautiskajā darbā un pārstāvējusi ES konvencijas pasākumos.

[13] https://echa.europa.eu/regulations/prior-informed-consent-regulation/reporting-on-information-exchange.

[14] https://echa.europa.eu/reports-on-the-operation-of-pic-regulation.